

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم

بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

یونس نگاه

۲۳ نومبر ۲۰۲۲

یونس نگاه

معماران «سرزمین خیالی»

سیگار اخیراً گزارش تازه‌ای برای ارزیابی دلایل سقوط حکومت افغانستان نشر کرده و گفته است که سقوط شش دلیل اصلی داشته و مقصران یا مجریان اصلی آن حکومت افغانستان، ایالات متحده و طالبان بوده‌اند. سیگار در گزارش ۵۹ صفحه‌ای‌اش دولت افغانستان و در رأس آن اشرف غنی را مقصر اصلی معرفی کرده و نوشته است که دولت پیشین افغانستان فاسدتر از طالبان بود و به اندازه این گروه دلیل محکم برای جنگیدن نداشت؛ در حالی که طالبان مدعی بودند با اشغال و برای اعتلای دین مبارزه می‌کنند.

گزارش سیگار تمرکز بیش از حد قدرت و ناتوانی غنی و اداره‌اش در درک واقعیت خروج ایالات متحده را نیز از عوامل سقوط دانسته است. به گفته سیگار، تمرکز قدرت باعث انزوای حکومت افغانستان و در نتیجه ناتوانی آن در شناخت جامعه شده بود. بخش قابل توجه گزارش به رفتار و سیاست‌های اشرف غنی اختصاص یافته و از او آدم ناآگاه از واقعیت‌های افغانستان و مشغول رویاپردازی ترسیم شده است. در آن گزارش از مایکل مک‌کینلی، سفیر سابق امریکا در کابل، نقل شده است که اشرف غنی در سرزمین خیالی زندگی می‌کرد. باید پرسید آن جهان خیالی چگونه شکل گرفت و امریکا در خلق آن چه نقشی داشت؟

ایالات متحده بعد از سال ۲۰۱۴ در مورد خروج نیروها و آینده همکاری‌هایش با دولت افغانستان، پیام واحد و روشنی نمی‌داد و رفتار چندپهلوی و متناقض داشت. از یکسو پیمان ستراتژیک امضاء می‌کرد و به حکومت افغانستان اطمینان می‌داد که دشمنان دو کشور مشترک‌اند، پایگاه‌هایش را توسعه می‌داد و تعهدات میان‌مدت و بلندمدت در حمایت از پلان‌های انکشافی افغانستان می‌داد و از سوی دیگر با طالبان دیدارهای دوجانبه مخفی و آشکار برگزار می‌کرد و هشدار می‌داد که طرف‌های افغان باید بر سر تقسیم قدرت مذاکره کنند. امریکا حتا توافق‌نامه دوحه را با لحن مشکوک و متناقض تدوین کرد و گفته شد که پشت آن توافق‌نامه چند صفحه‌ای تعهدات مفصل نیز بین طرفین امضاء شده بود که به ضمایم پنهان شهرت یافت. در ماه اپریل ۲۰۲۱، زمانی که سقوط مناطق تحت کنترل دولت افغانستان آغاز شد و به

تدریج سرعت گرفت، باز هم ایالات متحده اعلام می‌کرد که به طالبان اجازه نخواهد داد بدون توافق داخلی و از طریق زور اداره کشور را به دست گیرد. در نتیجه همان سیاست دو پهلوی امریکا، تا امروز جمعی از مخالفان طالب در جهان خیالی دولت همه‌شمول به سر می‌برند و گوش‌به‌زنگ احوال واشنگتن اند تا صحبت‌ها از سر گرفته شوند و نام آنان در لیست مذاکره‌کنندگان و بعد سهامداران دولت مشارکتی درج گردد. تنها اشرف غنی در جهان خیالی به سر نمی‌برد، بلکه بیشتر سیاستمداران و دولت‌داران غیرطالب در سایه رفتار و موضع‌گیری‌های مبهم امریکا مشغول رویاپردازی بودند.

گزارش سیگار، فساد و تمرکز قدرت را نیز در شکل‌گیری آن جهان‌رؤیائی اشرف غنی و حلقه نزدیکانش مؤثر خوانده است؛ اما منتقدان امریکا می‌گویند که آن کشور تا پایان حضور نظامی‌اش حاضر نشد صلاحیت حکومت افغانستان را در مدیریت طرح و اجرای پروژه‌ها و تخصیص مبالغی را که به کشور می‌آمد، به رسمیت بشناسد. سفارت‌خانه‌ها و انجوها هرکدام همچون دولت‌های موازی در کنار دولت افغانستان پروژه می‌ساختند، کمک می‌گرفتند، مصرف می‌کردند و به مراجعی غیر از نهادهای داخلی گزارش می‌دادند. سیستم متمرکز حکومت‌داری نیز که در گزارش سیگار علت فاصله میان پایتخت و ولایات، و شهرها و روستاها و در نتیجه زمینه‌ساز انزوای دولت خوانده شده است نیز زیر چتر حمایت امریکا در کنفرانس بن و جرگه‌های بعد از آن شکل گرفت.

امروز طالبان مغرور حمایت و همسوئی امریکا و کشور‌های منطقه، مشغول ساختن اداره خیالی است که با نیازها و خواسته‌های ساکنان کشور در تناقض آشکار می‌باشد. آیا تقصیر اصلی رویاهای وحشت‌ناکی را که رهبران طالب برای امارت می‌بینند به دوش ملا هبیت‌الله است یا آنانی که با توافق‌نامه، اسلحه و دالره‌های‌شان شرایط رویاپردازی را برای او و دیگر ملاهای‌کننده از واقعیت‌های افغانستان و جهان فراهم ساخته‌اند؟